

Vasutasok, gyári és ipari alkalmazottak és munkások hetilapja.

MEGJELENIK VASÁRNAPONKINT.

Előfizetési díj:
Helyben és vidéken postaküldéssel . . . 12 frt.
Az előfizetők baleset általi halál, állandó vagy részleges munkaképtelenség esetére a Nemzeti Baleset Biztosító Részvénytársaságnál 2000 koronára vannak biztosítva.

Felelős szerkesztő:
benedekfalvi dr. LUBY GYULA,
köz- és váltó-ügyvéd,
a m. kir. államvasutak titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
VIII. ker., Köztemető-út 3. sz.

A „Kitartás“ programja.

A „Kitartás“ céljának, programjának ismertetését százával kéri a kérdezősködők s ezért azt, mit első s illetve eddigi lapszámainkban mondtunk, összefoglaljuk.

A „Kitartás“ tulajdonképeni célja egy nagy, hatalmas szövetkezet létrehozása.

A szövetkezeti részjegy 20 forintban állapított meg; ezen összeg befizetésével azonban a tagokat nem terheljük, mert a szövetkezet a 20 forintot a 12 forint évi tagsági díjából maga fogja a tagok részére félretenni a választmány által meghatározandó részletekben.

Ezen részjegyek összege már csak 10,000 tagnál is 400,000 koronát fog kitenni, a melynek kamataiból a munkaképtelenné vált tagok külön segélyben fognak részesíttetni.

Ezek azonban csak a mellékes segélyezések, ám nézzük:

Mit nyújt állandóan a „Kitartás“?

Az első évben

kap minden tag s illetve örököse általunk a Nemzeti Baleset Biztosító Részvénytársaságtól:

2000 koronát, ha baleset következtében meghal vagy teljesen munkaképtelenné válik.

2000 korona erejéig kap öt baleset folytán ért részleges munkaképtelenségért is kártérítést. Tehát kártérítést kap minden apró balesetért. Ha kezét elveszti, 1200 koronát, ugyanennyit, ha szemét elveszti stb. stb.

Ezen biztosítás már eddigelé is felette előnyösnek bizonyult, mert lapunk megalapításának

második hónapjában három előfizetőnket érte baleset: ezeknek kártalanításáról lapunk más rovatában tesziünk jelentést.

A szövetkezet megalakulása után, tehát

A második évben

fizet a szövetkezet:

1. ha a tag **bármilyen halállal** elhal, az örökösnek 500 koronát,
2. ha a tag felesége **bármilyen halállal** elhal, a tagnak 300 koronát,
3. ha a tag 4 héten túl beteg, a tagnak hetenkint 10 korona betegsegélyt 8 héten át.

A harmadik évben

fizet a szövetkezet:

1. ha a tag **bármilyen halállal** elhal, az örökösnek 1000 koronát,
2. ha a tag felesége elhal **bármilyen halállal**, a tagnak 300 koronát,
3. ha a tag 4 héten túl beteg, a tagnak hetenkint 10 korona betegsegélyt 8 héten át.

A negyedik évben

fizet a szövetkezet:

1. ha a tag **bármilyen halállal** elhal, az örökösnek 2000 koronát,
  2. ha a tag felesége **bármilyen halállal** elhal, a tagnak 500 koronát,
  3. ha a tag 4 héten túl beteg, a tagnak hetenkint 10 korona betegsegélyt 8 héten át.
- Ezeken kívül adja a szövetkezet az elől ismertetett módon a munkaképtelenségi esetekre vonatkozó segélyt.

Mit fizet minden egyes tag?

Minden egyes tag fizet évente 12 forintot, vagyis egy forintot havonta.

A tagnak a szövetkezeti igényei az első részlet beérkeztétől kezdve számítnak.

Ezenkívül fizet minden egyes tag a szövetkezeti tagok közt előfordult halálozási esetekben szükség szerint 1—10 krajczárt. 10,000 tagra — kik 24—50 év közötti koruak — első halálozási arányt a legszigorúbb statisztika átlag évente 85-ben állapítja meg, tehát ezen a czímen minden egyes tag 8 forint 50 krt fizet. Tehát együtt fizet a tag 20 forint 50 krajczárt a második évtől kezdve, mikor már *bármilyen halál* esetére kap segélyt és 12 forintot az első évre, a mikor csak baleseti segélyt kap.

Ez az illeték a nyújtott előnyökhöz képest elenyésző, annál is inkább, mert bármely biztosító társaságnál csupán a halálesetre szóló biztosítás évi díja kétszer annyi összeget tesz ki, holott a kik ott biztosítják életüket: betegségekben nem részesülnek, és a feleség halála esetére sem kapnak segélyt.

E két utóbbi, valamint az előbb említett különsegélyt is a szövetkezeti tagok tehát teljesen ingyen kapják és ennek daczára mégis felét fizetik annak, a mit biztosító társulatoknál fizetnének.

Ha valaki indokolt esetben (pld. állás vagy munka nélkül van) a díjfizetéseket egy éven belül nem teljesítheti, ám ezt igazolva, tagsági jogainak fentartását kéri, ha az elmaradt részleteket utánpótolja, régi jogaiba lép vissza. Természetes azonban, hogy arra az időre, míg díjfizetéseket nem teljesít, jogai szünetelnek.

Hogyan történik a belépés?

A belépés a 12 forintos évi díj első egyforintos részletének beküldése által történik. Nagy súlyt kell helyezni ennek az első részletnek a minél gyorsabb beküldésére. A baleset biztosítás az első részlet beérkezése után 48 órával veszi kezdetét, míg a *bármilyen halál* esetére megállapított igény ugyancsak az első részlet beérkeztétől számított egy naptári év elmúltával kezdődik.

Nagyon sokat mulaszt tehát, ki az első részlet beküldésével késedelmeskedik.

Az első részlet beküldése postautalványon történik, melyre a tag, ki gyűjtő-íveinket alá nem írta, pontos címét, foglalkozását, korát és nős vagy nőtlen állapotát kell hogy kitiüntesse. A további egy forintos részletek beküldése czéljából „Befizetési lapokat“ küldünk a tagoknak, melyekkel a pénz föladása ingyen eszközölhető.

Ki lehet a „Kitartás“-nak tagja?

Bárki, akár férfi, akár nő és pedig foglalkozására való tekintet nélkül. Privát egyén is lehet tag. Tehát mindenki beléphet a „Kitartás“ tagjai közé. A nők belépés esetén ugyanazokat a kedvezményeket kapják, a mit a férfiak.

Mi az alapja a „Kitartás“-nak?

A tagok által történt befizetések. Magától értetődőleg, minthogy mi azokat a vállalatokat és illetve intézményeket, melyeknek tagjaink alkalmazottai, felmentjük minden az általunk elvállalt kockázatokért való felelősség alól, mindazokat a részesedésre is fel fogjuk hívni.

Gyári lányok.

*A hajnal ég a háztetőkön,
A gyárba, haj előre!
Megyünk vígan, de roskadozva
Jövünk ki majd belőle.*

*Megyünk; könnyű kosár kezünkben,
Babos kendő nyakunkban,
A merre járunk felvidámul
Az utca is nyomunkban.*

*Mint hogy ha egy virágos erdő
Vonulna át az utcán,
Vidám kacaj, mint száz madárdal,
Csendülne végig útján!*

*De este mindig összetörve,
Kéz kézbe fogva, szótlán
Megyünk hazáig álmodozva,
A csüggött, néma sorban.*

*A gondtalan, vig utca-népre
Egy sóhaj, egy tekintet...
... Megyünk temetni, eltemetni
Bús álmodó szívünket...*

II.

*Hány édes álmom száll, viharzik
Egy lomha, szürke gyárba,
Oh mennyi kínos van ott temetve,
Hány ifjú szívnek álma!*

*És munka közt, míg rózsza hervad
A gyári lány arczáról,
Könyvből, sóhajból szöve készül
A menyasszonyi fátyol.*

III.

*Ha munka közben megkap egy-egy ábránd
S szemedbe forró könny gyűl nesztelen,
Töröld le titkon, hogy ne lássa senki
S folytasd tovább a munkát csendesen!*

*Szegény leánynak nem való az ábránd,
Szegény leányhoz csak a munka jó,
Mert hogy ha fáj is durvasága néha:
Becsületes a goromba való.*

Szentessy Gyula.

Igy fordulunk az államhoz is, melynek egyesüléseink által szinte könnyítünk föladatán. Ám ezek csak a szövetkezeti terhek csökkentésére s illetve a szövetkezet által nyújtott előnyök fokozására fognak szolgálni, de magát a kitüntetett biztosítást a szövetkezeti tagok felsorolt részesedése már magában fedezi.

A ki jövőbe látó, a ki családját és hozzátartozóit szereti, a ki nem könnyelmű, nem fog késni belépni s ez által szövetkezetünk minél gyorsabb megalakulását elősegítve, saját és hozzátartozóinak jövőjét is megalapítani.

Ki a feltételeket figyelmesen átolvasta, átértette, belátja, hogy egy hónapi, de sőt egy napi késés is milyen beláthatatlan következményeket rejt magában.

A „Kitartás“ vezetősége.

A pályaválasztásról.

Közeledik az iskolaév vége. Haza kerülnek nemsokára a sápadt kis gyermekek s örömpesve nézik a vasut ablakaiból az üde zöld mezőt, réteket, erdőket a melyeken a robogó vonat szüleiük ölébe repíti őket. Keblük dagad, szivük dobog a gondolatra, hogy két hónapig övék az élet, a napfény, a madárdal. Tíz hónapig viselték annak a robotnak jármát, a melynek egyedüli célja a gyermek lelkét kiképezni az élet küzdelmeire s elszürkíti, megöregíti, idő előtt kora vénséget idézve elő abban a nemzedékben, a mely hivatva lesz Magyarország oszlopává válni a közel jövőben.

A szülők aggodalommal várják a gyermekeket. Vajjon mit hoznak haza? Milyen lesz a bizo-

nyítvány? Hogy viselte magát? Hogy hálálta meg azt, a sok esetben kemény áldozatot, mit a családfentartó hozott, hogy gyermekét — sokszor erején felül is — megfelelő kiképzetésben részesítse? Örvend a szülő, ha gyermekei csupa jó bizonyítvánnyal térnek haza, mert látja, hogy előre halad s urat nevelhet belőle. Míg ha az iskolás gyerek nem tesz előmenetelt s nem biztatja szüleit azzal, hogy valamikor az úgynevezett tanult emberek sorába léphet, akkor egyet gondol a szülő és mesterségre adja.

Az idő, a vakáció, mely a gyermekeknek örömet, szabadságot hoz, a szülőket gonddal tölti el; micsoda pályára adja gyermekét?

Nehéz gond is az! A szülő, vagy a gyermek egyetlen határozatától függ a jövő s gyakran egy elhibázott lépés elkészeríti a gyermek egész jövőjét. Nálunk Magyarországon sajátságos felfogások uralkodnak az életpályák iránt. Még az iparos, munkáscsaládok is azt hiszik, hogy az éleseszű, szorgalmas gyermekeket okvetlenül a tudományos pályára kell adni, hogy mintegy díszét és büszkeségét képezze a családnak. Mindenesetre, vannak kivételek. Sokszor megtörténik, hogy egy munkáscsalád gyermeke a tudomány díszje lesz akár mint orvos, akár mint törvényhozó, ügyvéd, bírósztb. De még gyakrabban megtörténik az, hogy nagy fáradságok és óriási áldozatok árán diplomához jut a szegény ifjú, de nem lévén meg a kellő összeköttetése abban a körben, a melyben jövőjét megalapítani van hivatva, legjobb esetben a középszerűsége soha felül nem emelkedhetik, vagy rosszabb esetben kedvét és ambícióját veszítve képzettségénél sokkal alacsonyabb munkakörbe kell merülnie, hogy magának a mindennapi kenyeret megszerezhesse. Ezekből lesznek aztán a mindig elégtelenek, sőt a proletárok is, a kik átkozzák azt a percet, a mikor a tudományos pályára léptek. Ezért nem lehet eléggé kárhoznatni azokat a szülőket, a kik akár becsvágyból, akár

A nagy kincs.

Vaskos-Nagy Péter megállította az eke elé fogott lovakat, hogy kipihenjék a fordulót. Jó maga az ösztökére fámasztotta könyökét, úgy nézett hosszan elmélázva a sövény felé. Ott feküdt le a hűvösre gyermekük, mellette hosszúszőrű, keskenypofájú kis kutya hevert.

Nagy Péter uram oda lépett, hogy megnézzze, hogy alszik-e a kis örökös.

A kis kutya farka haszontalan szerszám. Útjában van rendesen a kutyanak, útjában a kocsinak, útjában van a kaszának, ott fájdtják meg legtöbbször a szegény állatot. Lám! Péter gazda is ráhágott akaratlanul. Fájdalmas vonítás szelte át egyszerre a levegőt s a bozontos kis kutya nyílsebességgel ugrott ki a gazdájának hirtelen felkapott lába alól.

— Morzsa, no nem baj Morzsa — mondá Vaskos-Nagy Péter gyengéd, bizelgő hangon a kutyanak — gyere ide!... Megtapostalak nagyon? Szegény kis jószág!

A kis Morzsa hamarosan kibékült, — nem tartós haragú ő — farkát csóválva közeledett ura felé. Egyszerre azonban hirtelen megállt, az egyik lábát félig felemelte s fülhegyezve, okos tekintettel nézett az alvó kis baba felé. A következő

perczen már mellette termett s oda kapott a lyuk nyílásához, a melybe valami ürge féle állat menekült a közelgő veszedelem elől.

— Fogd meg Morzsa, kaparj, kaparj! — biztatta őt Erzsó néne, a ki szinte oda került az érdekes látványhoz, s nevetve nézte urával együtt, mint kapar villámsebese a kis kutya, nyelvét lógatva s közben-közben nagy lihegését egy-egy szenvedélyes, majdnem síró ugatással váltva föl. Bele-bele szagolt a lyukba s utána hosszan trüszszentett s földes nyelvét még hosszabban tolt ki éles, piczi fehér fogai közül.

— Fogd meg! Ne hagyd! biztatták.

Morzsa egy pillanatra kérdőleg tekintett feljűk, azután fáradhatatlanul folytatta kaparását. Sírt, nyöszörgött valami leírhatatlan vágyakozó, epedő hangon. Lábai közül egy kis kövecs repült Erzsó néne lábaihoz, olyan üveg színe volt. Felvette, megtisztogatta. Szép átlátszó, a nap fényen csillogó csiszolt kő volt. Olyasféle, a melyet tavaly kukoriczatöréskor a vándor színészek társasága egyik darabban a kucsájuk forgóin viselt. Oda dugta Péter gazda is a fejét; kíváncsian nézgették; a kő egyik kézről a másikba került.

— Erzsó! Gyémánt ez, megládd!

— Az ám gyémánt, drága brilláns.

A gazda ember szántás közben mindig arra

pedig nagyzóvási vágyból gyermeküket a tudományos, a diplomás pályákra erőszakolják.

Magyarország fejlődése most van azon a ponton, mikor az ipar, a kereskedelem óriási arányokat kezd öltetni. A diplomás pályákon gyakran nincs annyi tere az alkotó képességnek és szorgalomnak, mint ezeken a pályákon. És mégis, hogy félnek a magyar családok gyermekei e pályákra lépni! Valósággal szégyelli az a gyermek előbbi iskolatársai előtt, a ki kereskedelmi vagy iparos pályára lépett, pedig a későbbi élet gyakran megmutatta, hogy azok több eredményt tudtak elérni pályájukon, mint azok, a kik nagy nehezen, egy fél élet küzdelme árán orvosi vagy ügyvédi diplomához jutottak. Épen azért, mert a magyar családok annyira húzódoznak gyermeküket a kereskedelmi és iparos pályára adni, önzölik el úgy a kereskedelmet, mint az ipart a felvilágosodott nyugot vállalkozói s jut mindakét ág nagyobb részt idegen kézre. Mert a nyugot kultur államok belátták már, hogy a kereskedelem és iparé a jövő. Belátták már, hogy a munka nem szégyen, sőt egyedül az ad anyagi függetlenséget, az nyújt úgy az egyes embereknek, mint az államnak hatalmat és tekintélyt.

Az angol, vagy a német mágnás nem szégyelli vállalatokba bocsátkozni, iparossá, kereskedővé lenni bármily nagy ősi névvel; nálunk azonban e két pálya csak olyan ijesztő mumus, a mivel szerető anyák ijesztgetik rossz tanuló gyermekeiket.

Legyen vége valahára e sajnálatos szűk látkörnek! A kereskedő, az iparos független, szabad ember s azonfelül az anyagi boldogulásra is ezerszer több eszköze van, mint bármely lateinernek.

Adják oda a magyar szülők legtehetségesebb, legszorgalmasabb gyermekeiket a kereskedő és iparos pályákra! Magyarországon nagy szükség van intelligens, képzett kereskedőkre és iparosokra,

mert a kereskedelem, az ipar az egyéni boldogulás, az anyagi jólét s az államerősségnek legreálisabb támasza.

A társadalmi élet Magyarországon.

A negyvennyolczas mozgalmak óta van Magyarország társadalmi élete kialakulóban. A rendiség s a jobbágyság eltörlése ledöntötte ugyan a válaszfalakat, mindazonáltal a válaszfalak alapjait, fundamentumjait nem hordta még be az idő az egyenlőség homokjával s a társadalmi különállások még ma is érezhetőbbek Magyarországon, mint bármely más nyugoti államban.

Magyarországon ma is két nagy osztály az uralkodó: Az úr és a szolga. Úr az, a kinek kezét nem kérésíti fel sem kalapács sem ásó, szolga az, a ki testi vagy szellemi munkáját adja kihasználás, kizsákmányolás végett a megélhetésért. A különbség csak az, hogy míg a negyvennyolczas idők előtt jobbágyok voltak tulajdonképpen a parasztság, addig ma a szabad munka és szabad verseny idején a nadrágos emberek is jobbágyoskodnak, illetve végeznek robot munkát. Ennek főoka pedig abban rejlik, hogy a szellemi forradalom, mely a negyvennyolczas évek szárnyain egész Európát keresztül repülte, nem szült egyszersmind gazdasági forradalmat is.

Mert hiába szabadítják fel a jobbágyot az úrbér és dézsma alól, ha az úrbérbe és dézsmába adott termés kétszeresét veszi el tőle a szabad állam adó fejében. Ilyen viszonyok között aztán a szabadság csak mint fikció szerepel, miután azonban nincs anyagi és gazdasági szabadság, tulajdonképeni szabadságnak nem is örvendhet az, a ki anyagilag és gazdaságilag nem született függetlennek.

És most eljutottunk a társadalmi élet tulajdonképeni, jelenlegi válaszárához, a mit az

gondol, folyton reménykedik, hátha felszánt egyszer kincsekkel telt fazekat vagy mély barlangnyílásra akad, a mely telve van pénzzel, arannyal, ezüsttel; nem csoda hát, ha Nagy Péter minden józansága daczára reszketett örömeiben. Hirtelen elborult azonban homloka és aggódó tekintettel nézett feleségire.

— Hátha még sem gyémánt?

— Majd megkérdezzük a biró urat: tudja az, hogy melyik a gyémánt, melyik más. Elmék hozzá.

Ej dehogyan ment volna most a szántás tovább; abbahagyták. A lovak bámulva tekintettek gazdájukra, sehogy sem tudták felfogni, hogy mért fordulnak olyan hamar vissza s mikor Péter gazda már kifordította az ekét a barázdából s féloldalra döntve azt a falu felé hajtott, még akkor is meg-megálltak bizonytalanságukban.

— Adj Isten biró uram! — szólt Vaskos-Nagy Péter.

— Adj Isten fiam! No mi jót hoztál?

— Tanácsért jöttem biró uramhoz. Van egy szép, ragyogó követem. Azt szeretném megtudni, nem gyémánt-e?

A biró kövér húsos tenyerébe helyezte a követ, forgatta jobbra, forgatta balra. Hol a kőre nézett, hol a kíváncsiságtól és bizonytalanságtól remegő emberre, azután megszólalt.

— Biz ez gyémánt, Péter fiam! Ezreket megér . . . .

Még akart valamit mondani, de akkora már Vaskos-Nagy Péter kikapta a kezéből a követ s eszeveszetten rohant haza megvinni az anyjuknak a jó hírt. Ott várta őt Erzsó néne már a pitvarajtóban, s látva férje nagy örömét, elébe szaladt, megölelte, megcsókolta, rá sem hederítve, hogy nézik-e a szomszédok, vagy se?

Péter gazda bevitte a szobába a nagy kincset, letette az asztalra s ott szemlélték hosszan és boldogan.

— Mit csinálunk vele? — kérde Erzsó néne — Eladjuk-e?

— Már hogy adnánk el? Elteszszük, befalazzuk. S ha szűkében lesz a pénz, kivehetjük onnat, aztán akkor adjuk el.

Az asszony ráhagyta; még egy utolsó pillantást vetett a kőre s azután figyelmesen nézte, hogy csomagolja ura a követ a tavalyi kalandárium lapjaiba, s hogy veszi ki a kürtöből a szélről álló téglát és teszi annak háta mögé.

Vaskos-Nagy Péter azután csak ép úgy szántott, ép úgy vetett és aratott, mint az előtt. A háztartás is olyan maradt, mint régen volt, de minden este odament megnézni a kürtöhöz, hogy

egyenlőség homokjával a jelenkor szocializmus igyekszik behordani s ez semmi egyéb, mint az anyagi és gazdasági függetlenség.

Az anyagi és gazdasági függetlenség határain innen azok vannak, a kiknek minden betevő falatért keserves munkával kell megszolgálni, túl rajta pedig azok, a kik vagyoniilag függetlenül születvén, az anyagi és szellemi munkásokat csupán arra használják fel, hogy anyagi javaikat fentartsák és általuk gyarapítsák.

A negyvennyolcas évek szellemi forradalmát, valószínűleg követni fogják a jövő század elején a gazdasági (szociális), illetőleg társadalmi forradalmak.

Így alakultak ki a negyvennyolcas idők után Magyarország különböző társadalmi kasztjai. A korona újra felénk ragyogó fénye megerősítette a főnemesség osztályát, valamint a hatvanas évek végén megkötött kiegyezés után következő alkotmányos élet és megyei közigazgatás kiválasztotta az úgynevezett gentryt a köznemesből.

A szabad munka, szabad verseny lendületet adott az iparnak és kereskedelemnek, megteremtve az iparosok és kereskedők osztályát, míg a felelős magyar miniszteriumok felszívták magukba a hivatalnokok és tisztviselők kasztját.

Így alakult ki Magyarország társadalmi élete alig harmincz esztendő alatt, mely idő azonban alig elégséges arra, hogy a különböző kasztok és osztályok között a választófalak megdőljenek s egységes társadalmi élet lüktessen a közéletben.

A szellemi forradalom után gazdasági reformációnak kell lépésről-lépésre bekövetkezni s ha ez meg lesz, akkor lesz Magyarországon is olyan egységes és hatalmas társadalmi élet, mint a nagy nyugoti államokban.

A statisztika.

Ezelőtt, nem is olyan régen még megmosolyogták a statisztikusokat, a kiknek feladatuk volt megszámolni és nyilvántartani azokat az adatokat, a melyek bizonyos dolgoknak és jelenségeknek évenkénti vagy hónaponkénti csökkenését vagy növekedését bizonyították.

Bizony, megmosolyogni való is az a német tudós például, a ki kiszámította, hogy egy ember hányat ásít egy nap, hányat egy év, és hányat az egész élete alatt? Ezekből az adatokból aztán tovább menve, kiszámította, hányat ásít a francia, az angol, a spanyol, az orosz, az osztrák stb. Hát ez is statisztika, olyan statisztika azonban, a melynek a gyakorlati életben semmi haszna nincsen.

Később azonban, mikor a statisztikát rendszerezítették, belátták, hogy a tudománynak ez újabb ága óriási horderővel bír úgy az államháztartásban, mint az üzleti ágakban, sőt a tudományban is, mert csak a pontos statisztikai adatok alapján állíthatják ma például össze bármely miniszteriumnak költségvetését s azoknak alapján lehet a jövő évi államháztartást előirányozni. A pontos statisztikai adatok alapján képes egy vállalat vagy üzlet a következő évi befektetését hozzávetőleg meghatározni, s az orvosi tudomány terén például a múlt évi ragályos betegségek statisztikai kimutatása alapján lehet mérlegelni az országnak évi közegészségügyi állapotát. Fontos és rendkívüli hordereje van tehát a statisztikának, ha az pontosan és lelkiismeretesen van vezetve. Ma már nem is vitatkozik a felett senki, sőt mindenki elismeri annak, különösen a gazdasági életben szereplő nagy fontosságát.

A „Kitartás“ életbiztosításai is a statisztikai tudomány modern fejlődésére vannak alapítva. Mert a legszigorúbb statisztika is átlag évente 10,000, 24—50 év közötti emberre legfeljebb 85-ben

ép-e, sértetlen-e a téglá, a mely mögött igénytelenül pihent a drága kő.

Egyszer aztán nagy beteg lett Vaskos-Nagy Péter uram. Halálos ágyán magához hívta legényfiát:

— Édes fiam! Már csak pár órát, ha élek. Rendben hagyom örökül az egész jószágom néked.

Felemelkedett ágyából, magához húzta fia fejét és sugva folytatá — de ha egyszer mégis megszorulnál, vagy háború, dögvész üt ki az országban, akkor ott találsz a kürtő töviben kiálló téglá mögött sok ezer pengőt érő drága követ.

Nagy Péter meg is halt s fia alig várva, hogy eloszoljon a temetési menet, haza rohant, kiszedte a téglát s megnézte a nagy kincset.

Húsz év óta nem volt annyi dárídó a faluban, mint a mennyit pár hét alatt rendezett Vaskos-Nagy Péter fia. Egész földe ugarrá változott, ráment lassan lova, ökre, háza, gazdasága. Dob alá került minden, csak a drága kincs, az maradt meg nála.

A hogy hontalan lett, még egyszer elment a korcsmába. Alig állott szóba vele a sok régi jóbarát; csak úgy a fogaik közül vetettek felé egy-egy csöndes „adj Istent.“ Ő meg leült, egy itcze bort hozatott s csöndesen hallgatta a társaságot. Végre elunta magát s elkeseredetten szólt:

— Hát kendtek csak faképnél hagyják a jóbarátot, ha nincs pénze? Na lám! . . . Ha nincs is pénzem, van egy drága kincsem, itt van ni! Ezreket ér.

Azután az asztalra vetette a követ s társai tágra nyitott szemekkel bámultak a hatalmas kőre. Hej de gyorsan lettek ismét jó barátai!!

— Most csak tíz pengőre volna szükségem, hogy bemehessek a városba s eladjam jó pénzen. A tíz forint hamar összejött, s mulattak újra, kivilágos kivirradtig.

Másnap büszkén állított be a városban a zálogházba az ifjú. Oda adta a követ s leste, mit szólnak, hogy bámulnak majd ezek is véghetlen gazdagságán. A zálogházban a rácsozat mögött ülő öreg megforgatta a követ, de csak pár pillanatig. Azután közel hívta a legényt, markába nyomta a drága kincset s dühösen szólott:

— Eredj a pokolba, evvel az üveggel. Buta paraszt, engem akartál becsapni?

Vaskos-Nagy Péter fia elébb elbámult a váratlan fordulaton, azután kitántorgott az utcára.

Czéltalanul lödörgött az utcákon görcsösen szorítva kezében a nagy kincset.

(U).

állapítja meg a halálozások számát, vagyis 10,000 ember között évente átlag 85 hal meg. Világos tehát, hogy a szövetségi tagok a legrosszabb esetben is legfeljebb 8 frt 50 krajczárt fizetnek a második évtől ahhoz a 12 frtnyi összeghez, a mit tagsági díj fejében fizetnek évenként. Ez a számítás egyszerű és világos s csakis a statisztikai adatok komoly és megbízható voltának köszönhetjük azt, hogy egy olyan áldást hozó emberbaráti intézmény létesülhetett, mint a „Kitartás“.

Ilyen sokféle, megbecsülhetetlen előnye van a tudomány e legújabb ágának, melyben a rideg számok a lehangosabb frázisoknál is ékebben beszélnek mindenkire.

= KRÓNKA =

Az új francia kormány.

Franciaországban vége a kormányválságnak. Az új francia kormányt június hó 23-dikán publikálták ki. Az új kormány alakításával Waldeck Rousseaut bízták meg s a kabinet a sajtó túlnyomó részének rokonszenvével találkozott. Az új miniszterek legközelebb megkezdik a tisztítás munkáját s a mint egy párizsi lap tudósítója előtt az egyik miniszter nyilatkozott: A kormány erős lesz és a közvélemény megnyugtatóra fog törekedni. Helyre fogják állítani a tekintély elvét és nyugalmát.

Dreyfus Rennesben.

Mint egy párizsi lap írja, Dreyfus már Rennesben van, a hol ismeretes ügyének új tárgyalása fog lefolyni. Dreyfus barátai, mint Párizsból írják keresztülvitték azt, hogy az ételeket előbb megköstölhassák, mielőtt Dreyfusnak odaadnák. Demange, Dreyfus védője arra kérte a törvényszéket, hogy a tárgyalás napját ne határozzák meg addig, míg Dreyfus testileg és lelkileg teljesen össze nem szedte magát és minden, ügyére vonatkozó fázisról tudomással nem bír.

Visszaélés a jótékonsággal.

Szegény ember alig győz óvakodni a sokféle jótékonsági egyletek ügynökeitől, a kik mézes-mázos beszédekkel azon vannak, hogy lépécsalják a hiszékeny, tapasztalatlan embereket, hogy azok megtakarított keserves filléreikből aztán ők urasan élhessenek. A törvényszék ismét foglalkozott egy ilyen esettel és sikkasztás miatt vád alá helyezett bizonyos Agnelli Bélát és ennek feleségét. A nevezett házaspár „Első magyar általános nő betegségyűző egyesület“ és „Jótékonsági kör“ czímén két egyesületet alapított, a melyek révén fényes lakást tartott és mindkettő kitűnően élt. A VII. ker. járásbiróság megvizsgálva az egyesület számadásait, azokban nagy összegeket talált *diszkrét kiadások* czímén elkönyvelve.

Mindenesetre érdeklünk a vizsgálat további eredményeit, hogy miféle kiadások lehet-

tek azok a *diszkrét* kiadások? Előfizetőinket pedig óva intjük, nehogy az ilyen ámitók hazug ígéreteinek felüljenek.

Debreczen ajándéka Széll Kálmánnak.

A magyar városok sorában legavallérosabbak közé kétségtelenül Debreczen tartozik. A királyt is olyan páratlan vendégszeretettel fogadta, hogy debreczeni időzésének minden órája kerek tízezer forintjába került a városnak. József főhercegnek három magyar juhót ajándékoztak, annak idején; a legszebbeket, a miket csak találtak a délibábos Hortobágyon. Most pedig Széll Kálmán miniszerelnöknek akarják megmutatni, hogy mi a debreczeni virtus. A gazdasági kiegyezés létrejötté alkalmából szeretnék a város intézői megajándékozni, a miniszerelnököt, még pedig igazán gazdaságos módon. Király Gyula városi tanácsos terve szerint a város legszebb tenyész bikáját küldik el Széll Kálmánnak rátóti tehenészetére számára. A praktikus ajándéknak valószínűleg nagyon meg fog örvendeni a jeles miniszerelnök, a kinek Rátóton, mint ismeretes, mintagazdasága van.

Országos tűzoltógyűlés.

Az országos tűzoltógyűlésre, mely ez év augusztus havában lesz Brassóban, nagyban folynak az előkészületek úgy az országos tűzoltó-tesztület, mint a vendéglátó város körében. A brassói polgárság nemzetiségi különbség nélkül versenyez abban, hogy a tűzoltó vendégek fogadtatása minél szívesebb legyen. Schusster Károly brassói főparancsnok elnöksége alatt rendező bizottság végzi a gyűlés előmunkálatait. A tűzoltóknak szállásul a brassói iskolákat jelölték ki.

Regény az életből.

Megtörve, rengő fehér szakállal tért vissza Reingruber Jakab falujába, Paulisra, a honnan nyirkos sötét börtönbe vetették mint deli szép legényt, mert azzal vádolták, hogy ő gyilkolta meg egy szépséges szép menyecskének az urát. Húsz év múlva öreg, ránczos arcú anyóka lett a szépséges szép menyecske, de Reingruber azért szorult szívvel tudakozódott utána. Mert gyöngéd emlékek fűzték őt az anyókához. A falu alatt beszélgetve aztán megtudta, hogy a szép özvegy épen nem búsult utána raboskodása alatt, sőt mihelyt ő börtönbe került, összeadta magát egy másik legénnyel. S húsz év múlva mi történik most? A fehér szakállas öreg ember nagy dáridót csap s elpanaszolja, hogy húsz évig raboskodott — azért az asszonyért. Mert az asszony gyilkolta meg az urát annak idején. Reingruber meg nagyon szerette azt a lelketlen asszonyt s magára vállalta a gyilkosságot, hogy szerelme tárgyát kiszabadíthassa a büntetés alól. Persze, akkor égre-földre esküdött az asszony, hogy hű lesz hozzá, megvárja míg vissza jön, de ez a hűség csak addig tartott, míg másan nem akadt meg a szeme... A gyilkos öregasszony ellen most vizsgálatot indítanak azért a bűnéért, a melyet akkor követett el, mikor még ölelésre vágyott patyolat karja s szerelemért lobogott a vére.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK

A „Kitartás“ kiadóhivatalának figyelmeztetése az előfizetőkhez.

Többszöri felszólítások dacára a tagok közül sokan még mindig elmulasztják a tagkönyvecske számát a chekk-lapokra ráírni. Saját érdekükben felszólítjuk előfizetőinket, hogy ezt megtenni el ne mulasztásuk, mert mulasztásuk nagy zavarokat okozhat.

Felszólítjuk továbbá azon előfizetőinket, a kik júniusi tagsági díjukkal még hátralékban vannak, hogy azt okvetlenül beküldjék, különben biztosítási igényeiket és tagsági jogukat elvesztik.

A kiknek esetleg nincs chekk-lapjuk, azok küldjék be utalványon, a melynek szelvényére nevük mellé természetesen szintén rá kell írni a tagkönyvecske számát, valamint az újonnan belépő tagoknak pontos címüket is fel kell jegyezniök. Egyben tudomásukra hozzuk előfizetőinknek, hogy e hó második felében mindenki 3 chekk-lapot fog kapni, a melyen ismét 3 hónapi tagsági díját közzéteheti be mindenki díjtalanul.

A „Kitartás“ segélynyújtásai.

Alig kezdte meg a „Kitartás“ emberbaráti működését, már is alkalma volt megmutatni, hogy nemes hivatásának teljes magaslatán áll. Alig két hónapi fennállás után, íme már harmadik esetben nyújtott segélyt baleset ért tagjainak.

Nem a dicsekvés készlet bennünket e segélynyújtások nyilvánosságra hozatalára, hanem egyedül az, hogy a késedelmezőknek s vonakodóknak intő például szolgáljon. Micsoda megnyugvás volt e tagoknak a szerencsétlenség közepett, hogy egy nemes, emberbaráti intézmény kötelességébe léptek, mely kötelességét mindenkor teljesíti. Vajjon gondolták-e azok, a kiket baleset ért, hogy oly hamar fogják igénybe venni a „Kitartás“ segélynyújtását? Bizonyára nem. A végzet, mely mindnyájunk sorsát intézi, minden pillanatban lecsaphat reánk és boldog az, a ki előre gondoskodott önmagáról és családjáról.

Az első segélyben Bloch Albert a máv. északi főműhelyének géplakatosá részeseült, a kinek jobb mutatoujjának *egy izületét* kapta el a gép. A „Kitartás“ rögtön intézkedett, és az aránylag csekély sérülésért 80 koronát kapott az illető.

A második baleset Csákováron történt, a hol Choldin Illés pályafentartási előmunkást kaviccsolás közben a pályakocsi elgázolta és bal felső lábszárának alsó harmadában oly nagymérvű sérülést szenvedett, hogy e lábszár amputálása vált szükségessé. Miután Choldin Illés a „Kitartás“ tagja, haladéktalanul intézkedtünk, hogy a szabályszerű kártalanításban részeseüljön.

A harmadik baleset Mikulesik István mozdonyfűtőt érte, a rákosi pályaudvaron, a kinek a mozdony félkarját vágta el. Kártalanítása folyamatban van.

Itt közöljük az első baleset által sujtott Bloch Albertnek a „Kitartás“-hoz intézett köszönő levelét:

A „Kitartás“ tek. Vezetőségének Budapestén.

Elmulasztthatatlan kötelességemnek tartom segélyezésem ügyében köszönetemet kifejezni a „Kitartás“ tek. Vezetőségének. Teszem ezt annál inkább, mivel t. kartársaim figyelmét egyesületük nemes hivatására ezúttal is felhívni bátorodom. Az engem ért baleset alkalmából segélydíjamat minden akadály nélkül, a legrövidebb idő alatt megkaptam. Alkalmam volt tehát a „Kitartás“ programjának pontos megtartásáról meggyőződni s így t. kartársaim érdekében őszinte óhajom, vajha minél többen csoportosulnának a „Kitartás“ zászlaja alá.

Ismételt köszönetnyilvánítással, maradok tisztelttel

Budapest, 1899. június 21-én.

Bloch Albert,

géplakatos,

a magyar királyi államvasutak
budapesti északi főműhelyében.

A „Kitartás“ által nyújtott jogvédelem.

A „Kitartás“ programjába vette fel azt is, hogy tagjait jogsegélyben részesíti. A kisebb javadalmazású ember, kinek idejét a munka egészen igénybe veszi, még saját ügyes-bajos dolgait sem végezheti el rendesen. Igen sok súlyos kérdés nehezedik aztán gondként heteken-hónapokon keresztül fejére, igen sok hátrányt kénytelen elszemnedni csak azért, mert nem volt ideje, hogy egy-egy nehezebb kérdésben tanácsot kérhessen, vagy eljárhasson. Ezért vállalta magára a „Kitartás“ tagjainak jogi segélyezését is. Már is igen sok tagnak tettünk szolgálatot azzal, hogy ügyeit magunkra vállalva, meg nem említhető olcsó díjért jártunk el azokban. A „Kitartás“ vezetésében résztvevő ügyészség a „Kitartás“ tagjainak, de csupán ezeknek mindenféle jogi természetű ügyében (per, illetőség, honosság stb.) önköltségi díjtételek mellett jár el. E tekintetben a következő eljárás követendő.

Helybeli tag — az okmányokat felviszi a „Kitartás“ vezetéséhez s a tényállást ott maga adja elő. Ha nincs ideje, akkor úgy mint — a *vidéki tag*, az összes okmányokat a tényállás ismertetése mellett a postán küldi be.

A büntettek statisztikája.

Érdekes megfigyelésekről ad számot egy, az olasz statisztikai hivatalnak kiadott könyve, a mely a különféle büntettekéről ad számot. A vasikos kötet minden büntettet külön-külön fejezetben tárgyal s ezekből kitűnik, hogy *lopásban* a legnagyobb rekordot Németország éri el, a mennyiben 100,000 lakos közül 222-tőt ítélnék el lopás büntette miatt. Utána jön Olaszország 154-el, Anglia 147, Belgium 128, Franciaország 112-vel, Magyarország 77, Ausztria 60, Spanyolország 56-al. A *gyilkosság* kategóriájában már a hevesvérű spanyoloké az elsőség. A gyilkosságért elítéltek számával egyedül Olaszország versenyezik vele. *A szemérem elleni vétségekben*, határozottan Belgium viszi el a pálmát a többi országok előtt. Utána Német-, Franciaország és Ausztria következnek. Ez érdekes statisztikai kimutatásból különben azt is meg lehet állapítani, hogy a büntettek száma országonként évről-évre nő.

Orosz vasuti állapotok.

A Volga mellett fekvő Kasan város kereskedői az orosz közmunkaminiszternek emlékiratot nyújtottak át, melyben panaszt emelnek a moszkvakasani vasuttársaság ellen, a többi közt azt mondván, hogy a rossz aratásnak a kereskedelemre és iparra gyakorolt kedvezőtlen hatása csekélység, azokhoz a károkhoz képest, melyet egyetlen vasutjuk hanyag és rossz üzeme nekik okoz. A vasuttársaság a múlt év októberétől kezdve egész január közepéig roppant mennyiségű szállítmányt halmozott fel a Volga egyik partján, minthogy azonban a Volga nem fagyott úgy be, hogy sineket lehetett volna a jégen lefektetni (mint azt rendszeren teszik), másrészt pedig járművekben is hiány volt, ennél fogva a másik partra rendelt árukat nem lehetett továbbítani. A forgalom-torlódás óriási mérveket öltött. Így például egy állomáson, mely Kasantól 40 kilométernyire fekszik, 1.500 waggon állott árukkal telve az oldalsíneken. Minthogy az idő lágy volt, a hal- és hússzállítmányok megromlottak és oly büzt terjesztettek, hogy azokat utóbb el kellett égetni. A kár több millió rubelre rugott. A vonal több pontján több ezer waggon gabona hever, melyet az inség által sujtott vidékekre kellene továbbítani, a hol a rossz aratás következtében a lakosság éhséggel küzdök. A vasuttársaság erre a vádakra azzal válaszol, hogy mindennek az az oka, hogy a Volgán nincsen állandó híd. Maga a társaság nem képes hidat építtetni, minthogy egy megfelelő híd építése a Volgán át mintegy 7 millió forintba kerülne. Ezenkívül a forgalom a kasani vonalrészén, mely eredetileg mint helyi érdekű vasut építtetett, rendkívüli módon emelkedett, úgy hogy a társaság a fokozódott forgalmi igényeknek nem képes eleget tenni.

A föld vasutai.

Az „Archiv für Eisenbahnwesen“ 1885 óta évenként rendkívül érdekes statisztikai adatokat közöl az összes kontinensek vasutainak állásáról. Az idei évfolyam épp most megjelent III. füzetéből említésre méltók a következő adatok.

A föld vasuti hálózata 1897 végén 732,255 km. hosszúságot ért el, 1000 km.-rel nagyobb hosszúságot, mint a föld körfogatának $18\frac{1}{2}$ -szerese az aequatoron, és 12 kilométerrel nagyobb, mint a holdnak a földtől való középtávolságának $1\cdot9$ -szerese. E vasuthálózat tőkebefektetése $14\frac{3}{4}$ milliárd márkára rug. Ebből esik Európára 263,145, Amerikára 380,384, Ázsiára 49,764, Afrikára 15,948 és Ausztráliára 23,014 km. Az európai vasutak a következőleg oszlanak meg: Németország 48,116, Franciaország 41,342, Oroszország 40,292, Anglia 34,445, Ausztria-Magyarország 33,668, Olaszország 15,643, Spanyolország 12,196, Svédország 10,169, Belgium 5904, Svájc 3646, Németalföld 3129, Románia 2880, Törökország és Bulgária 2554, Dánia 2543, Portugália 2358, Norvégia 1938, Görögország 950, Szerbia 570, és Malta Hersey és Man 110 km. hosszú vasuthálózattal bír.

Az ország közgazdasági fejlődésére biztos zsinórmértékül szolgál a vasut hosszának aránya a terület nagyságához. E tekintetben Belgium áll az első helyen; 20 km. vasut esik 100 km.² területre. Utána következik Szászország 18·3, Baden 12·3, Elsass-Lotharingia 11·9, Angolország 10·9.

Egész Németország 8·9, Franciaország 7·8, Dánia 6·5, Olaszország 5·5, Ausztria-Magyarország 5·0 km.-rel minden 100 km. terület után. Utolsó helyen áll Törökország, a hol 0·9 km. esik minden 100 km. területre.

Egészen más képet nyújt a vasuthálózat hosszának aránya a lakosság számához. E tekintetben a legkevésbé népes országok járnak elől, és pedig Ausztráliában egyenként 10,000 lakosra 84·3 km. vasut esik. Utána következnek: Queenslandban 83·7, Oranje szabad államban 63·8, Angol-Északamerikában 51·8, Új-Seelandban 49·8 km.-rel stb. Az észak-amerikai Egyesült-Államokban 42·2, Argentiniában 33·5 kilométer vasut esik 10,000 lakosra. Az európai államok közül Svédország jár elől 20·5 km.-rel 10,000 lakosra, utána következnek Svájc, 12·0, Dánia 11·1, Franciaország 10·8, Németország és Norvégia 9·2, Belgium 9·1, Poroszország 8·9, Angolország 8·5, Ausztria-Magyarország 7·4, Spanyolország 7·1, km.-rel és a legutolsó Szerbia 2·5 km.-rel, a miből természetesen nem következethető, hogy Szerbia legnépesebb állama Európának.

Az európai vasutakba 66,748 milliárd márka tőke, és pedig kilométerenként 287,971 márka tőke van befektetve. Ebből esik Angolországra 20,590 millió (km.-ként 601,417 márka), Franciaországra 12,913 millió (kilométerenként 313,577 márka), Németországra 11,609 millió (kilométerenként 251,973 márka), Oroszországra 7234 millió (km.-ként 192,059 márka), Ausztria-Magyarországra 6672 millió (kilométerenként 218,149 márka) stb. Az utolsó sorban áll Bulgária 750 millióval (km.-ként 138,038 márka). A tőkebefektetési költségek a legtöbb országban csak becslés szerint vannak számítva, minthogy erre nézve biztos adatoknak nem vagyunk birtokában, de aligha sokat tévedünk, ha az összes vasutak tőkebefektetését $144\frac{3}{4}$ milliárd márka átlagos számra teszszük.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

S. Lajos. Van benne egy pár csinos gondolat, de még nem nyilvánosság elé való. Reméljük, hogy jobb dolgokat is kapunk még öntől.

Zs. S. Bpest. Nagy jó akarattal van megírva, s nekünk igen jól esett, hogy ön oly helyesen fogja fel e nemes eszmét, de a versecske egy kicsit gyöngé még.

Matekovics Miklós Selyp. Van egy jegyzék, melyet a német vasútigazgatóságok egylete ad ki s a melyben az ezen egylethez tartozó összes vasutaknak kocsiparkja fel van véve. Ezen jegyzékben fel vannak sorolva az összes kocsiszámok a kocsiknak sorozata, tulajdonos pálya jelzése, önsúlya, rakterülete stb. Ilyen jegyzékből a nagyobb állomások is kapnak egyet.

Tartalom: A „Kitartás“ programmja. A „Kitartás“ vezetősége. — Tárcza: Gyári lányok. *Szentessy Gyula.* A nagy kincs. (U.) — A pályaválasztásról. — A társadalmi élet Magyarországon. — A statisztika. — *Krónika.* — *Vegyes közlemények.* — Szerkesztői üzenetek.